

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่องการศึกษาการนำประสบการณ์วิชาชีพครูเสริมไปใช้ในการปฏิบัติงานของครูโครงการครูทายาทในภาคใต้ ตามการรับรู้ของตนเอง ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามลำดับดังนี้ วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย ผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. เพื่อศึกษาการนำประสบการณ์วิชาชีพครูเสริมไปใช้ในการปฏิบัติงานของครูโครงการครูทายาทในภาคใต้ ตามการรับรู้ของตนเองในด้านงานวิชาการ งานกิจการนักเรียน งานบุคลากร งานธุรการและการเงิน งานอาคารสถานที่ และงานสัมพันธ์ชุมชน
2. เพื่อศึกษานโยบายและวิธีดำเนินการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูเสริมของสหวิทยาลัยทักษิณ ซึ่งประกอบด้วยวิทยาลัยครูยะลา วิทยาลัยครูสงขลา วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช และวิทยาลัยครูสุราษฎร์ธานี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้ มหาวิทยาลัยสงขลาวิทยาลัยนครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและตัวอย่างประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูโครงการครูทายาทที่ได้รับการบรรจุและแต่งตั้งให้รับราชการครูในปีพ.ศ. 2534-พ.ศ. 2536 ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติในภาคใต้ จำนวน 260 คนอาจารย์ผู้ดำเนินการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูเสริมจากสหวิทยาลัยทักษิณ ซึ่งประกอบด้วย วิทยาลัยครูยะลา วิทยาลัยครูสงขลา วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช และวิทยาลัยครูสุราษฎร์ธานี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒภาคใต้ และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี จำนวน 30 คน

ตัวอย่างประชากร

1. ตัวอย่างประชากรครูโครงการครูทายาทในภาคใต้ที่ใช้ในการตอบแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

1.1 ตัวอย่างประชากรครูโครงการครูทายาทในภาคใต้ที่ได้รับการบรรจุและแต่งตั้งให้รับราชการครูในปี พ.ศ.2534-2536 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในภาคใต้ใช้วิธีสุ่มแบบเจาะจง(Purposive Sampling) ได้ตัวอย่างประชากรจำนวน 260 คน

1.2 ตัวอย่างประชากรครูโครงการครูทายาทในภาคใต้ที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการจับฉลากร้อยละ 15 (Gay, 1981 : 89 อ้างถึงในเรื่องอุไร ศรีนิลทา, 2535) ได้ตัวอย่างประชากรจำนวน 40 คน จากจำนวนประชากรทั้งหมด 260 คน

2. ตัวอย่างประชากรอาจารย์ผู้ดำเนินการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูเสริม ที่ใช้ในการตอบแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

2.1 ตัวอย่างประชากรอาจารย์ผู้ดำเนินการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูเสริม ใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) มาสถาบันละ 1 คน ตามเกณฑ์ที่กำหนดขึ้น คือ เป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบโครงการครูทายาทในภาคใต้ และเป็นคณะกรรมการดำเนินการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูเสริมสำหรับนักศึกษาโครงการครูทายาทในภาคใต้ ตั้งแต่ปีพ.ศ.2530-พ.ศ. 2536 ได้ตัวอย่างประชากรจำนวน 6 คน จากจำนวนประชากร 30 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ มีรายละเอียด ดังนี้

1. แบบสอบถาม มี 2 ชุด ได้แก่

1.1 แบบสอบถาม เกี่ยวกับการนำประสบการณ์วิชาชีพครูเสริมไปใช้ในการปฏิบัติงาน แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการนำประสบการณ์วิชาชีพครูเสริมไปใช้ในการปฏิบัติงาน ในงานวิชาการ งานกิจการนักเรียน งานบุคลากร งานธุรการและการเงิน งานอาคารสถานที่ และงานสัมพันธ์ชุมชน แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ดังนี้

0 หมายถึง ไม่ได้นำเสนอสมรรถภาพที่ได้จากการฝึกอบรมประสบการณ์วิชาชีพครูเสริมไปใช้ในการปฏิบัติงาน

- 1 หมายถึง มีการนำเสนอรรถภาพที่ได้จากการฝึกอบรมประสบการณ์วิชาชีพครูเสริมไปใช้ในการปฏิบัติงานน้อยที่สุด
- 2 หมายถึง มีการนำเสนอรรถภาพที่ได้จากการฝึกอบรมประสบการณ์วิชาชีพครูเสริมไปใช้ในการปฏิบัติงานน้อย
- 3 หมายถึง มีการนำเสนอรรถภาพที่ได้จากการฝึกอบรมประสบการณ์วิชาชีพครูเสริมไปใช้ในการปฏิบัติงานมาก
- 4 หมายถึง มีการนำเสนอรรถภาพที่ได้จากการฝึกอบรมประสบการณ์วิชาชีพครูเสริมไปใช้ในการปฏิบัติงานมากที่สุด

และบันทึกลักษณะการนำไปใช้ปฏิบัติงานลงในช่องว่าง

แบบสอบถามฉบับนี้ ใช้สอบถามครูโครงการคุรุทายาทในภาคใต้ ซึ่งเป็นตัวอย่างประชากรทั้งหมด จำนวน 260 คน

1.2 แบบสอบถาม เกี่ยวกับวิธีดำเนินการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูเสริม แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีดำเนินการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูเสริม แบบสอบถามเป็นลักษณะสำรวจรายการ (Check List)

แบบสอบถามฉบับนี้ใช้สอบถามอาจารย์ผู้ดำเนินการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูเสริม ซึ่งเป็นตัวอย่างประชากร จำนวน 6 คน

2. แบบสัมภาษณ์ มี 2 ชุด ได้แก่

2.1 แบบสัมภาษณ์ เกี่ยวกับการนโยบายและวิธีดำเนินการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูเสริม แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายและวิธีดำเนินการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูเสริม แบบสัมภาษณ์มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open Form) ในด้าน การวางแผน การใช้หลักสูตร การจัดทำ การดำเนินการ การประเมินผลประสบการณ์วิชาชีพครูเสริม

แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ ใช้สัมภาษณ์อาจารย์ผู้ดำเนินการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูเสริม ซึ่งเป็นตัวอย่างประชากร จำนวน 6 คน

2.2 แบบสัมภาษณ์ เกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเสริม แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเสริม แบบสัมภาษณ์มีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายเปิด (Open Form) เกี่ยวกับการนำไปใช้ ปัญหา และอุปสรรคของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเสริม

แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ ใช้สัมภาษณ์ครูโครงการศุภทายาทในภาคใต้ ซึ่งเป็นตัวอย่าง
ประชากร จำนวน 40 คน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถาม

ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลทางไปรษณีย์ บางส่วนผู้วิจัย
เดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

แบบสอบถามที่ 1 ได้ข้อมูลกลับคืน 245 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.23

แบบสอบถามที่ 2 ได้ข้อมูลกลับคืน 6 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

แบบสัมภาษณ์ ฉบับที่ 1 ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ได้ข้อมูลครบทั้ง 6 คน
คิดเป็นร้อยละ 100

แบบสัมภาษณ์ ฉบับที่ 2 ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ได้ข้อมูลครบทั้ง 40 คน
คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการจัด
ประสบการณ์วิชาชีพครูเสริมในภาคใต้และการนำประสบการณ์วิชาชีพครูเสริมไปใช้ในการ
ปฏิบัติงาน ดังนี้

1. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเกี่ยวกับการนำประสบการณ์วิชาชีพครูเสริมไปใช้
ในการปฏิบัติงานของครูโครงการศุภทายาทในภาคใต้

ตอนที่ 1 ข้อมูลด้านสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยรวม
แจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ แล้วนำไปเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านการนำประสบการณ์วิชาชีพครูเสริมไปใช้ในการปฏิบัติงาน
ของครูโครงการศุภทายาทในภาคใต้ตามการรับรู้ของตนเองที่เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า
(Rating Scale)

2.1 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์จำนวนผู้ที่ไม่นำประสบการณ์วิชา
ชีพครูเสริมไปใช้ในการปฏิบัติงาน และผู้ที่นำประสบการณ์วิชาชีพครูเสริมไปใช้ในการปฏิบัติ
งาน ด้วยการหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ (ตั้งรายละเอียดในภาคผนวก ข)

2.2 นำค่าความถี่ของผู้นำประสบการณ์วิชาชีพครูเสริมไปใช้ในการ
ปฏิบัติงาน มาวิเคราะห์โดยการหาค่ามัธยฐานเลขคณิต ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเกี่ยวกับและวิธีดำเนินการจัดประสบการณ์วิชาชีพครู
เสริมสำหรับครูโครงการศุภทายาทในภาคใต้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 และวิธีดำเนินการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูเสริม วิเคราะห์ข้อมูลโดยรวมแจกแจงความถี่ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

3. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับนโยบายและวิธีดำเนินการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูเสริมสำหรับนักศึกษาโครงการครูทายาทภาคใต้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยรวมแจกแจงความถี่แล้วนำเสนอเป็นความเรียง

ตอนที่ 2 นโยบายและวิธีดำเนินการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูเสริมวิเคราะห์โดยรวมแจกแจงความถี่ แล้วเสนอเป็นความเรียง

4. ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเสริม

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยรวมแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละแล้วนำเสนอเป็นความเรียง

ตอนที่ 2 สัมภาษณ์เกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเสริม พร้อมทั้งความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเสริม วิเคราะห์โดยรวมแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละแล้วเสนอเป็นความเรียง

5. ข้อมูลจากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์นำมาสรุปอภิปรายและเสนอแนะประกอบกัน

สรุปผลการวิจัย

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของครูโครงการครูทายาท

ตอนที่ 2 การนำประสบการณ์วิชาชีพครูเสริมไปใช้ในการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 3 นโยบายและวิธีดำเนินการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูเสริม

ตอนที่ 1 สถานภาพของครูโครงการครูทายาท

ครูโครงการครูทายาทส่วนใหญ่ได้รับการบรรจุและแต่งตั้งให้เข้ารับราชการในภูมิภาค ซึ่งอยู่ในโรงเรียนไม่ทุรกันดาร และเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก มีนักเรียนจำนวน 121-359 คน

ตอนที่ 2 การนำประสบการณ์วิชาชีพครูเสริมไปใช้ในการปฏิบัติงานในด้านวิชาการ กิจกรรมนักเรียน บุคลากร ชุมชนและการเงิน อาคารสถานที่ และสัมพันธ์ชุมชน
ด้านวิชาการ พบว่า ครูโครงการครูทายาทนำประสบการณ์วิชาชีพครูเสริมไปใช้ในการปฏิบัติงานด้านวิชาการในระดับมากที่สุด และระดับมาก ประกอบด้วย

ประสบการณ์ความรู้เรื่องโรงเรียนประถมศึกษา ($\bar{X} = 2.82, SD = 0.81$)

ประสบการณ์การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 2.69, SD = 0.87$)

- ประสบการณ์การศึกษานอกระบบ ($\bar{X} = 2.19, SD = 0.90$)
 ประสบการณ์การวางแผนโครงการเพื่อการพัฒนา ($\bar{X} = 2.44, SD = 0.93$)
 ประสบการณ์โครงการพิเศษ ($\bar{X} = 2.53, SD = 0.99$)
 ประสบการณ์การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 3.00, SD = 0.91$)
 ประสบการณ์การผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน ($\bar{X} = 2.82, SD = 0.93$)
 ประสบการณ์การสอนซ่อมเสริม ($\bar{X} = 2.71, SD = 0.92$)
 ประสบการณ์การพัฒนาตนเอง ($\bar{X} = 2.76, SD = 0.89$)
 ประสบการณ์มนุษยสัมพันธ์ ($\bar{X} = 2.53, SD = 0.92$)
 ประสบการณ์ความเป็นผู้นำ ($\bar{X} = 2.79, SD = 0.96$)
 ประสบการณ์เจรรยาของครู ($\bar{X} = 2.72, SD = 0.85$)
 ประสบการณ์คุณลักษณะของครูในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
 ($\bar{X} = 2.78, SD = 0.89$)
 ประสบการณ์การสร้างจิตสำนึกในเรื่องของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 ($\bar{X} = 2.53, SD = 0.92$)
 ประสบการณ์การบริหารชีวิต ($\bar{X} = 2.70, SD = 0.94$)

ด้านกิจการนักเรียน พบว่า ครูโครงการคุรุทายาทนำประสบการณ์วิชาชีพครูเสริม
 ไปใช้ในการปฏิบัติงานด้านกิจการนักเรียน ในระดับมาก คือ

- ประสบการณ์กิจกรรมเสริมเพื่อสร้างสมรรถภาพด้านคุณลักษณะ
 ($\bar{X} = 2.83, SD = 0.92$)

ด้านบุคลากร พบว่า ครูโครงการคุรุทายาทนำประสบการณ์วิชาชีพครูเสริมไปใช้ใน
 การปฏิบัติงานด้านบุคลากร ในระดับมาก คือ

- ประสบการณ์การพัฒนางานในหน้าที่ครู ($\bar{X} = 2.83, SD = 0.86$)

ด้านธุรการและการเงิน พบว่า ครูโครงการคุรุทายาทนำประสบการณ์วิชาชีพครู
 เสริมไปใช้ในการปฏิบัติงานด้านธุรการและการเงิน ในระดับมากที่สุด คือ

- ประสบการณ์งานพัสดุ ($\bar{X} = 3.08, SD = 1.20$)

ด้านสัมพันธ์ชุมชน พบว่า ครูโครงการคุรุทายาทนำประสบการณ์วิชาชีพครูเสริมไป
 ใช้ในการปฏิบัติงานด้านสัมพันธ์ชุมชน ในระดับมากที่สุด และระดับมาก ประกอบด้วย

- ประสบการณ์ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ($\bar{X} = 3.02,$
 $SD = 0.90$)

- ประสบการณ์ทักษะการประชาสัมพันธ์ ($\bar{X} = 2.53, SD = 1.04$)

ตอนที่ 3 นโยบายและวิธีดำเนินการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูเสริม

นโยบายเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูเสริม นักศึกษาโครงการคุรุทายาท
 จะได้รับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเสริม ในภาคฤดูร้อนของทุกปีการศึกษา ซึ่งจัดให้โดย

สถาบันการผลิตครูในภาคใต้ และสถาบันจะมีการประชุม เพื่อวางแผนร่วมกันในการจัด
 ประสพการณ์วิชาชีพครูเสริม ซึ่งจะมีการผลิตเปลี่ยนหมุนเวียนกันเป็นเจ้าภาพในการจัด รวม
 ทั้ง ได้รับความร่วมมือจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดที่สถาบันการผลิตครูนั้น ๆ ตั้งอยู่
 ในระหว่างศึกษา นักศึกษาทุกคนจะต้องพักอยู่ในหอพักของสถาบันและมีการทำกิจกรรมร่วม
 กัน ด้านนโยบายเกี่ยวกับการบรรจุให้เข้ารับราชการ ครูจะได้รับการบรรจุให้รับราชการใน
 ภูมิลำเนาของตนเอง สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก และไม่ทุกันดาร

ในการประเมินผลได้ประเมินผลด้านเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับสาระของการอบรมทั้ง
 ก่อนและหลังการฝึกอบรม โดยให้สถาบันผู้จัดเป็นผู้ประเมินผลผ่านหรือไม่ผ่าน และส่วนใหญ่
 คิดว่า การจัดประสพการณ์วิชาชีพครูเสริม ช่วยให้นักศึกษาได้พัฒนาคนให้เข้าสู่วิชาชีพครูมาก
 จึงควรจัดให้มีการอบรมประสพการณ์วิชาชีพครูเสริมเพิ่มเติมหลังจากนักศึกษาสำเร็จการศึกษา
 ออกไปทำงานแล้ว โดยให้อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานผู้ใช้ครู

นอกจากนี้อาจารย์ผู้ดำเนินการจัดมีความเห็นว่า ไม่ควรฝึกประสพการณ์วิชาชีพครู
 เสริมเพิ่มเติมนอกเหนือจากการฝึกในภาคฤดูร้อนของแต่ละปีการศึกษา อาจารย์ผู้ดำเนินการ
 จัดและครูโครงการครูทายาทมีความเห็นตรงกันว่า นักศึกษาไม่ได้มีส่วนร่วมในการเลือก
 กิจกรรมหรือประสพการณ์ด้วยตนเอง รูปแบบการฝึกอบรมวิทยากรให้การบรรยายเนื้อหา
 วิชาการมากกว่าการปฏิบัติ ควรลดระยะเวลาในการฝึกประสพการณ์วิชาชีพครูเสริม และไม่มี
 การนิเทศ ติดตามผลหลังจากนักศึกษาสำเร็จการศึกษาและออกไปทำงานแล้ว

อาจารย์ผู้ดำเนินการจัดส่วนใหญ่มีความเห็นว่า เรื่องที่ควรได้รับการอบรมเพิ่มเติม
 ได้แก่ งานกิจการนักเรียน งานการเงิน งานพัสดุ การผลิตสื่อโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น การ
 สอนซ่อมเสริม การสอนเด็กพิเศษ กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ และกิจกรรมส่งเสริมความเป็น
 ประชาธิปไตย ส่วนครูโครงการครูทายาทส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการความรู้เกี่ยวกับ
 วัฒนธรรมทางการศึกษา เทคนิคเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอน และความรู้เกี่ยวกับการใช้
 คอมพิวเตอร์

ในการนำประสพการณ์วิชาชีพครูเสริมไปใช้ในการปฏิบัติงาน ครูโครงการครูทายาท
 ร้อยละ 37.50 มีความเห็นว่าสามารถนำประสพการณ์ที่ได้จากการฝึกอบรมไปใช้ได้ทันทีโดย
 ไม่ต้องดัดแปลง และร้อยละ 62.50 มีความเห็นว่าต้องดัดแปลงประสพการณ์ที่ได้จากการฝึก
 อบรมก่อนที่จะนำไปใช้ ซึ่งประกอบด้วย

ประสพการณ์การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความสัมพันธ์ระหว่าง
 โรงเรียนกับชุมชน การศึกษานอกระบบ การวางแผนโครงการเพื่อการพัฒนา การพัฒนางาน
 ในหน้าที่ครู งานพัสดุ การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ การผลิตและการใช้สื่อการเรียนการ
 สอน การพัฒนาคน ความเป็นผู้นำ คุณลักษณะของครูในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
 กิจกรรมสร้างจิตสำนึกในเรื่องของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการบริหารชีวิต

ปัญหาที่อาจารย์ผู้ดำเนินการจัดประสบการณ์ในการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูเสริมได้แก่ การขาดแคลนบุคลากรและงบประมาณ การจัดการศึกษาคูงานในภาคฤดูร้อนไม่ควรจัดในภาค ฤดูร้อนเนื่องจากโรงเรียนปิดภาคการศึกษา และปัญหาที่อาจารย์ผู้ดำเนินการจัด ครูโครงการ ครูทนายท มีความเห็นตรงกันคือ รูปแบบการจัดใช้การบรรยายมากกว่าการปฏิบัติ ระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกในแต่ละวันมากเกินไป

การอภิปรายผล

ตอนที่ 1 สถานภาพของครูโครงการครูทนายท

ด้านการบรรจุและแต่งตั้งให้เข้ารับราชการครู พบว่า ครูโครงการครูทนายทได้เข้ารับการบรรจุให้เข้ารับราชการในภูมิลำเนาเดิมหรือเขตใกล้เคียงร้อยละ 87.35 ซึ่งตรงกับนโยบายของโครงการครูทนายทเกี่ยวกับการบรรจุให้เข้ารับราชการ และไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (อ้างถึงในประไพศรี ตยานันท์, 2533) ได้แสดงความคิดเห็นว่า การใช้วิธีการบรรจุอย่าง ยุติธรรม ควรอยู่ในท้องถิ่นหรือภูมิลำเนาของนิสิตนักศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้เขาเหล่านั้นเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง และเกิดกำลังใจที่จะพัฒนาสังคมของเขาให้ดีขึ้น ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า ครูที่เรียนจบจากโครงการครูทนายทควรจะกลับไปสอน ไปพัฒนาท้องถิ่นภูมิลำเนาของตนเอง เพราะครูดังกล่าวจะเข้าใจวิถีชีวิตในชนบทอย่างลึกซึ้ง เข้าใจสภาพปัญหาของท้องถิ่น สามารถช่วยแก้ปัญหาและพัฒนาให้เกิดความเจริญก้าวหน้าได้

ประเภทของโรงเรียน พบว่า ครูโครงการครูทนายท ร้อยละ 65.71 สอนในโรงเรียนไม่ทั่วกันดาร ซึ่งสอดคล้องกับทลสัณฑ์ โพธิ์ศรีทอง (อ้างในประไพศรี ตยานันท์, 2531) ได้แสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับการบรรจุว่า ถ้าบรรจุลงไปในพื้นที่กันดารมากๆ เด็ก อาจจะเกิดความท้อถอยเสียก่อน

ขนาดของโรงเรียน พบว่า ครูโครงการครูทนายท ร้อยละ 59.59 สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียน 121 คน - 359 คน) ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายในเรื่องของโรงเรียนที่บรรจุ เนื่องจากต้องการให้ครูบรรจุในโรงเรียนขนาดเล็ก หรือขนาดกลาง เพื่อให้ครู ได้มีประสบการณ์เสียก่อนแล้วจึงค่อยกระจายออกไปยังจุดต่าง ๆ

ตอนที่ 2 การนำประสบการณ์วิชาชีพครูเสริมไปใช้ในการปฏิบัติงาน 6 งาน ประกอบด้วย งานวิชาการ งานกิจการนักเรียน งานบุคลากร งานธุรการ-การเงิน งานอาคารสถานที่และงานสัมพันธ์ชุมชน พบว่า ครูโครงการครูทนายทนำประสบการณ์วิชาชีพครูเสริมไปใช้ในการปฏิบัติงานวิชาการมากกว่างานอื่นๆ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนการสอนในโรงเรียนเป็นงานหลักของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ พันธุ์ หันนาคินทร์ (2524) กล่าวว่างานวิชาการเป็นงานที่สำคัญที่สุดในโรงเรียน เพราะว่าจะเป็นเครื่องชี้ถึงความเจริญรุ่งเรืองและความก้าวหน้าของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ ภิญญา สาทร(2523)

กล่าวว่างานวิชาการเป็นกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงและการพัฒนาการสอนนักเรียนให้ได้ผลและมีประสิทธิภาพมากที่สุด ครูทุกคนจะต้องรับผิดชอบ เพราะหน้าที่ของโรงเรียนทุกแห่ง คือการให้ความด้านวิชาการในด้านการเรียนการสอน งานวัดและประเมินผล งานนิเทศการศึกษาซึ่งประสบการณ์ที่ครูโครงการคุรุทายาทนำมาใช้ใน งานวิชาการประกอบด้วย

ประสบการณ์ความรู้โรงเรียนประถมศึกษา ครูโครงการคุรุทายาทนำไปใช้โดยการปฏิบัติตามบทบาทและหน้าที่ของครูประถมศึกษา สอดคล้องกับ หน้าที่ความรับผิดชอบของครู ในชุดฝึกอบรมด้วยตนเองเล่มที่ 20 เรื่อง “หัวใจของงานครู” กล่าวถึงหน้าที่และความรับผิดชอบของครูโดยตรงคือ ครูต้องจัดประสบการณ์ต่าง ๆ ให้นักเรียนพัฒนาทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ นั่นคือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2526) กล่าวถึงบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของครูว่า ประกอบด้วยบทบาทของครูที่มีต่อนักเรียน บทบาทของครูที่มีต่อเพื่อนครู บทบาทของครูที่มีต่อผู้บริหาร บทบาทของครูที่มีต่อโรงเรียน บทบาทของครูที่มีต่อชุมชน จะเห็นได้ว่าครูไม่เพียงแต่มีบทบาทด้านการสอนเพียงอย่างเดียวแต่จะต้องมีบทบาทและหน้าที่ในการปฏิบัติงานด้านอื่น ๆ อีก เช่น การเป็นครูประจำชั้น การทำงานด้านธุรการ ทำกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน รวมทั้งการดูแลสุขภาพของนักเรียน

ประสบการณ์การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมครูโครงการคุรุทายาทนำความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไปประยุกต์ใช้ผสมผสานไปกับการเรียนการสอน ให้ข้อมูลเรื่องสิ่งแวดล้อมแก่ผู้อื่น จัดกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรในท้องถิ่น ซึ่งคุรุทายาทในท้องถิ่นมาดัดแปลงให้เข้ากับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เช่นการนำมาเป็นสื่อการเรียนการสอน การผลิตสื่อ สอนให้นักเรียนนำทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นมาประดิษฐ์หรือทำงานศิลปะ เพื่อประโยชน์ต่อตัวนักเรียนเองและเพื่อการจำหน่าย

ประสบการณ์การศึกษานอกระบบ ครูโครงการคุรุทายาทนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน โดยการแนะนำเกี่ยวกับการศึกษานอกระบบ แก่นักเรียนและเยาวชนในท้องถิ่น ผู้สนใจ ซึ่งสอดคล้องกับ ยนต์ ชุ่มจิต (2528) กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ครูในเรื่องการให้การศึกษาแก่ประชาชน อาจจัดในรูปแบบจัดการศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญ สายอาชีพ กลุ่มผู้สนใจให้ความรู้แก่นักเรียน เพื่อนำไปถ่ายทอดให้ผู้ปกครองได้รับรู้ ซึ่งในด้านการศึกษานอกระบบนี้ โรงเรียนสามารถบริการแก่ชุมชนได้ ทั้งในแง่ผู้จัดบริการหรือผู้ติดต่อประสานงานให้แก่ผู้ที่สนใจหรือกลุ่มที่ขาดโอกาสทางการศึกษา

ประสบการณ์การวางแผนโครงการเพื่อพัฒนา ครูโครงการคุรุทายาทนำไปใช้ในการเขียนโครงการพัฒนางานด้านต่าง ๆ ในแผนปฏิบัติงานประจำปีของโรงเรียน ซึ่งครูทุกคนจะต้องรับผิดชอบโครงการต่าง ๆ ของโรงเรียนหากครูสามารถวางแผนจัดสรรทรัพยากร ติดตามควบคุมกำกับให้สอดคล้องกับเศรษฐกิจสังคมการเมืองได้ ทำให้โรงเรียนมีคุณภาพมากขึ้น

ประสบการณ์โครงการพิเศษ ครูโครงการคุรุทายาทนำไปใช้ในการปฏิบัติงานด้าน การวางแผนในการจัดทำโครงการวิชาการ เพื่อสนับสนุนชุมชน ซึ่งโครงการที่จัดทำนั้นเกี่ยวข้องกับระหว่างโรงเรียนกับองค์กรทางราชการอื่น ๆ ซึ่งโครงการพิเศษสามารถจัดได้ทั้งในและนอกโรงเรียน โครงการที่จัดทำขึ้นภายในโรงเรียนเช่น โครงการจัดมุมหนังสือ และห้องสมุดในโรงเรียน ส่งเสริมการคิดเลขเร็ว ส่งเสริมวินัยนักเรียน ส่งเสริมกิจกรรมการอ่าน โครงการที่จัดทำขึ้นภายนอกโรงเรียน เช่นโครงการที่เกี่ยวข้องกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เช่น เยี่ยมบ้านนักเรียน วันพัฒนาสาธารณประโยชน์ ส่วนโครงการที่เกี่ยวข้องระหว่างโรงเรียนกับองค์กรทางราชการอื่น ๆ อาจจะจัดโครงการปลูกสวนป่า กสช. อีสานเขียวเป็นต้นทั้งนี้เพื่อพัฒนาโรงเรียนและชุมชนให้มีความเจริญก้าวหน้าขึ้นเอง

ประสบการณ์การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ครูโครงการคุรุทายาทนำไปใช้ นำไปใช้ในการจัดรูปแบบกิจกรรมการสอนที่พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ การปรับปรุงและพัฒนางานต่าง ๆ โดยการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ทดความรู้เกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ เพื่อนำมาให้คำแนะนำให้ความรู้แก่นักเรียน ผู้ปกครอง เพื่อพัฒนาและส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนต่อไป ทั้งนี้เพราะครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก โดยการจัดการเรียนการสอน และส่งเสริมให้เด็กทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างอิสระทั้งด้านความรู้ ความคิด ทักษะและเจตคติในทางที่ตอบสนองต่อสังคม ซึ่งสอดคล้องกับ วิลเลียม (William, 1971) ที่กล่าวว่า การสอนเพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์เน้นการสอนให้เด็กรู้จักคิด แสดงความรู้สึกและกล้าแสดงออก ซึ่งจะต้องสอนอย่างต่อเนื่องทั้งในด้านการจัดกิจกรรมและการจัดสภาพแวดล้อมให้ตอบสนองต่อการพัฒนาการทางความคิดสร้างสรรค์ตามวัยของเด็ก

ประสบการณ์การผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน ครูโครงการคุรุทายาทนำไปใช้ในการสำรวจทรัพยากรในท้องถิ่นที่สามารถนำมาผลิตสื่อการเรียนการสอนในท้องถิ่นทำให้เกิดประโยชน์ เช่นการตกแต่งห้องเรียน อาคารสถานที่ในบริเวณโรงเรียน และการผลิตสื่อที่มีในท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับ ชานาญ วัฒนะ (2529) กล่าวถึงการจัดหาสื่อว่า ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผลิต และใช้สื่อประกอบการสอน และส่งเสริมให้ครูนำวัสดุในท้องถิ่นมาใช้เป็นสื่อการสอน

ประสบการณ์การสอนซ่อมเสริม ครูโครงการคุรุทายาทนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมซ่อมเสริมให้แก่ นักเรียนในแต่ละรายวิชาและศึกษาความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน ในการจัดกิจกรรมการสอนซ่อมเสริมครูต้องมีเทคนิคในการจัดกิจกรรมซ่อมและเสริม ต้องมีการวางแผนและจัดโปรแกรมการสอนซ่อมเสริมให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็กและโรงเรียน ซึ่งอำไพ สุจริตกุลและคณะ (2521) กล่าวว่าครูควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอนและจัดสอนซ่อมเสริม

ประสบการณ์การพัฒนาตนเอง ครูโครงการคุรุทายาทนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน โดยการศึกษาข่าวสาร เอกสาร เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน

ซึ่งศรีสมร พุ่มสะอาด (2530) ได้สรุปผลการวิเคราะห์คุณลักษณะของครูที่แสดงถึงคุณภาพครูประถมศึกษาว่า ครูที่ดีควรมีความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมและพัฒนาปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ ซึ่งการพัฒนาตนเองนั้นครอบคลุมถึงการมีบุคลิกภาพดี และปฏิบัติตนได้เหมาะสมกับกาลเทศะ มีจิตใจที่มั่นคง สามารถพูดในที่ชุมชนในโอกาสต่าง ๆ ได้ จะต้องมีความใฝ่รู้ ต้องฝึกการคิดวิเคราะห์ คิดเป็นระบบ จึงจะสามารถพัฒนาตนเองให้เป็นครูที่ดีได้

ประสบการณ์มนุษย์สัมพันธ์ ครูโครงการคุรุทายาทนำไปใช้ในการปฏิบัติงานในการเข้าใจถึงธรรมชาติ ความต้องการและความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งครูที่ดีจะต้องมีเทคนิคและศิลปะในการสร้างมนุษย์สัมพันธ์และสามารถประชาสัมพันธ์ให้ผู้อื่นยอมรับ พร้อมทั้งจะให้ความช่วยเหลือ

ประสบการณ์ความเป็นผู้นำ ครูโครงการคุรุทายาทนำไปใช้ในการปฏิบัติงานโดยการใช้คำพูดที่ไพเราะ อันเป็นคุณลักษณะที่แสดงถึงคุณภาพครูประถมศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการมีบุคลิกภาพที่ดี พูดเสียงดังฟังชัด สุภาพอ่อนโยน มีความมั่นคงทางอารมณ์ และเชื่อมั่นในตนเอง ทำให้เกิดความสุขรอบคอบ และเป็นທີ່เลื่อมใสต่อผู้ที่มาติดต่อกับโรงเรียน ครูที่ดีจะต้องมีทักษะในการเป็นผู้นำ มีความรู้ความสามารถในการพูดหรือกระทำให้ผู้อื่นร่วมปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงและต้องยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

ประสบการณ์เจรรยาของครู ครูโครงการคุรุทายาทนำไปใช้ในการปฏิบัติงานโดยไม่นำวิชาชีพไปใช้ในทางที่ผิด ซึ่งศรีสมร พุ่มสะอาด (2530) โดยสรุปผลการวิเคราะห์คุณลักษณะที่แสดงถึงคุณภาพของครูประถมศึกษาในด้านอุดมการณ์และวิญญาณครู ว่า ควรประพฤติตนอยู่ในศีลธรรมและเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งนี้ครูจะต้องมีความศรัทธาในอาชีพครู อุทิศตนเพื่อศิษย์และวิทยาการทางการศึกษา ต้องมีความอดทน ขยัน ซื่อสัตย์ มีความเป็นธรรมและต้องรักษาประโยชน์ของศิษย์ ไม่นำวิชาชีพไปใช้ในทางที่ผิด พร้อมทั้งต้องรักษาความสามัคคีในกลุ่ม

ประสบการณ์คุณลักษณะของครูในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ครูโครงการคุรุทายาทนำไปใช้ในการปฏิบัติงานโดยปลูกฝังให้นักเรียนรักษาสาธารณสมบัติในโรงเรียน ซึ่งครูจะต้องมีจิตใจใฝ่พัฒนาและมีจิตสำนึกในการรับใช้สังคมจะต้องตระหนัก รัก ภาคภูมิใจตลอดจนอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยและสาธารณสมบัติของชาติ ครูจะต้องรู้จักออม ซื่อ บริโภค เพื่อให้เหมาะสมกับสถานะของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ

ประสบการณ์การสร้างจิตสำนึกในเรื่องของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ครูโครงการคุรุทายาทนำไปใช้ในการปฏิบัติงานโดยจัดโครงการพัฒนาอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในการเป็นครูที่ดี นอกจากจะสอนดี มีบุคลิกภาพที่ดีแล้ว ครูต้องมีจิตสำนึกในการป้องกันแก้ไขปัญห และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจะต้องมีความรับผิดชอบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ประสบการณ์การบริหารชีวิต ครูโครงการครูทายาทนำไปใช้ในการปฏิบัติงานโดยยึดค่านิยมขั้นพื้นฐาน 5 ประการ ในข้อการประหยัดและออม โดยปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ดังที่พนม พงษ์ไพบูลย์ (2535) ได้สรุปบทบาทและลักษณะของครูที่พึงประสงค์ว่า ควรรู้จักประหยัด อคออม ดำเนินชีวิตอย่างเรียบง่าย และวางตนให้เหมาะสมกับฐานะ ซึ่งครูจะต้องรู้จักการบริหารชีวิตของตนให้ดี ควรมีค่านิยมขั้นพื้นฐาน 5 ประการได้แก่ การพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ การประหยัดและออม การมีระเบียบและเคารพกฎหมาย การปฏิบัติตนตามคุณธรรมของศาสนา มีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ครูที่ดีจะต้องรู้จักจัดแบ่งเวลาให้เหมาะสมกับกิจกรรมเพื่อการจัดระบบบริหารชีวิตที่ดี

งานกิจการนักเรียน งานกิจการนักเรียนเป็นงานที่มีความสำคัญงานหนึ่งที่ช่วยสนับสนุนงานวิชาการ เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนในหลักสูตรให้บรรลุผล งานกิจการนักเรียนเป็นสื่อกลางทำหน้าที่ประสานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดี ระหว่างครูกับนักเรียนอีกด้วย ในการนำประสบการณ์วิชาชีพครูเสริมมาใช้ในงานกิจการนักเรียน ครูโครงการครูทายาทนำประสบการณ์กิจกรรมเสริมเพื่อสร้างสมรรถภาพด้านคุณลักษณะไปใช้ในกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาลูกเสือ ทั้งนี้เพราะมีการฝึกกิจกรรมการเดินนอนเข้า คุรุการฝึกระเบียบแถว การฝึกการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี กิจกรรมนันทนาการด้วยเพลงและดนตรี ซึ่งสามารถนำไปใช้ในจัดกิจกรรมเข้าค่ายลูกเสือได้เป็นอย่างดี

งานบุคลากร ครูนับว่าเป็นบุคลากรของโรงเรียนที่มีความสำคัญ มีบทบาทในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในสังคมให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข โรงเรียนจะทำหน้าที่ของตนให้เหมาะสมเจริญก้าวหน้าและมีประสิทธิภาพได้ จะต้องอาศัยบุคลากรครูเป็นสำคัญ ในการนำประสบการณ์วิชาชีพครูเสริมไปใช้ในงานบุคลากร คือ ประสบการณ์ในการพัฒนางานในหน้าครู ซึ่งครูโครงการครูทายาทนำไปใช้โดยการเข้ารับการอบรมสัมมนาหรือเข้าศึกษาต่อ ดังที่เฉลียว บุรีภักดี (2520) ศึกษาลักษณะของครูที่ดีพบว่า ครูต้องหมั่นศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมให้ทันสมัยอยู่เสมอและนำความคิดใหม่มาปรับปรุงงาน เพราะฉะนั้นครูควรเข้ารับการอบรม สัมมนา หาความรู้ต่าง ๆ เพิ่มเติมอยู่เสมอ เพื่อพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ให้ทันต่อเหตุการณ์และความเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบัน ครูจะต้องพัฒนางานในหน้าครูซึ่งสามารถปฏิบัติได้โดยการเข้ารับการปฐมนิเทศ การฝึกอบรม การสัมมนาทางวิชาการ เป็นต้น

งานธุรการ- การเงิน เป็นเครื่องช่วยให้ความสะดวกส่งเสริมด้านวิชาการ ช่วยให้โรงเรียนดำเนินกิจการอยู่ได้ ครูจะต้องปฏิบัติงานธุรการทั้งในและนอกห้องเรียน ประสบการณ์วิชาชีพครูเสริมที่ครูโครงการครูทายาทนำมาใช้ในการปฏิบัติงานด้านนี้คือ ประสบการณ์งานพัสดุ ครูจะต้องมีความรู้ความเข้าใจขอบข่ายของงานพัสดุ สามารถปฏิบัติงานพัสดุได้ถูกต้อง เพราะงานพัสดุเป็นงานหนึ่งในโรงเรียนที่อำนวยความสะดวกให้แก่การดำเนินงานของบุคลากรในโรงเรียน

งานอาคารสถานที่ ครูโครงการคุรุทายาทไม่ได้นำประสบการณ์ใดมาในด้านนี้ ทั้งนี้ อาจเนื่องจาก ครุมีงานที่จะต้องปฏิบัติงานสอนและงานอื่น ๆ ที่สำคัญกว่างานอาคารสถานที่ ครูที่ดีจะต้องจัดบำรุงรักษาอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน เพื่อให้โรงเรียนมีบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้

งานสัมพันธ์ชุมชน เป็นงานที่ครูและบุคลากรอื่นในโรงเรียนใช้ติดต่อสื่อสาร สร้างความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างผู้ปกครองนักเรียนกับชุมชนเพื่อให้เกิดการพัฒนาทั้งในโรงเรียน และในชุมชนให้ดีขึ้น งานสัมพันธ์ชุมชนถือว่าเป็นงานสำคัญอันหนึ่ง ครูจะต้องศึกษาถึงสถานะของชุมชน หาทางบริการ บำเพ็ญประโยชน์ต่อชุมชนให้มากที่สุด จึงจะสามารถสร้างศรัทธา ความสัมพันธ์ร่วมกันอย่างใกล้ชิดกับชุมชน ทำให้ชุมชนกลับมาพัฒนาโรงเรียนในที่สุด สำหรับการนำประสบการณ์วิชาชีพครูเสริมมาใช้ในการพัฒนาชุมชน ครูโครงการ คุรุทายาทนำประสบการณ์ระหว่างชุมชนไปใช้ในการจัดกิจกรรมและการเข้าร่วมงานสำคัญใน ประเพณีของชุมชน ซึ่งยงค์ ชุ่มจิต (2528) ได้กล่าวไว้ว่า บทบาทและหน้าที่ของครู - อาจารย์ที่มีต่อชุมชน ควรเป็นผู้ปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมอย่างเคร่งครัด และเป็นผู้นำชุมชน เช่น ริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ชุมชน ครูจะต้องสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในด้านวิชาการ ประเพณี วัฒนธรรม จริยธรรม การส่งเสริมคุณภาพชีวิต พร้อมทั้งพัฒนาชีวิตและสังคม

ประสบการณ์ทักษะการประชาสัมพันธ์ ครูโครงการคุรุทายาทนำไปใช้โดยประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบถึงผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อม ดังที่ธีรยุทธ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา (2525) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูในการพัฒนาชุมชนไว้ว่า ครูเป็นผู้ทำงานบูรณะชุมชน เพราะครูคลุกคลีอยู่ในชุมชน จึงทราบปัญหาและความต้องการของชุมชนได้เป็นอย่างดี และช่วยแก้ปัญหาของชุมชนได้ ครูที่ดีจะต้องมีความรู้ความเข้าใจและเห็นคุณค่าความสำคัญใน หลักสูตรของการประชาสัมพันธ์ จะต้องมียุทธศาสตร์ของนักประชาสัมพันธ์ที่ดี และต้องช่วย เผยแพร่ประชาสัมพันธ์อยู่เสมอ

จะเห็นได้ว่า การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเสริม เป็นการเสริมประสบการณ์วิชาชีพครูอย่างกว้างขวางเพิ่มขึ้น เพื่อให้ครูโครงการคุรุทายาทได้ฝึกหัดงานโดยฝึกหัดตรง ซึ่งจะส่งผลถึงการสร้างความรัก ความศรัทธาในอาชีพครู การปฏิบัติงานในหน้าที่ครูซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญในการผลิตครู

ตอนที่ 3 ด้านนโยบายและวิธีการดำเนินการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูเสริม

ในด้านนโยบายและวิธีการดำเนินการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูเสริม พบว่า การจัดประสบการณ์วิชาชีพครูเสริมให้แก่นักศึกษาโครงการคุรุทายาทในภาคใต้ ได้มีการวางแผนประสานงานร่วมกัน ระหว่างสถาบันผลิตครูในภาคใต้ โดยมีการสับเปลี่ยนหมุนเวียนกันเป็นเจ้าภาพ ในการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูเสริม ด้านปัญหาที่อาจารย์ผู้ดำเนินการจัด

ประสบการณ์วิชาชีพครูเสริมประสบการณ์ คือ การขาดแคลนบุคลากร งบประมาณในการฝึกไม่เพียงพอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งงบประมาณสำหรับใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเสริม ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญยิ่งของการผลิตครูในโครงการนี้ อันจะทำให้ได้ครูที่มีความรู้ ความสามารถ นอกเหนือจากครูในโครงการปกติ ดังนั้น เพื่อให้การจัดกิจกรรมดำเนินไปได้เต็มรูปแบบ ผู้บริหารโครงการ ควรทุ่มเทงบประมาณสำหรับฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเสริมให้มากกว่าที่เป็นอยู่ ถ้ายังดำเนินการลักษณะนี้ คาดว่าต่อไปกิจกรรมการฝึกประสบการณ์ด้านนี้ คงจะไม่สมบูรณ์ ซึ่งอาจจะมีผลกระทบต่อโครงการได้ ด้านการติดตามผลหลังจากที่นักศึกษาสำเร็จการศึกษาออกไปทำงานแล้ว สถาบันการศึกษาจะต้องดูแลความเป็นอยู่รวมทั้งพัฒนาวิชาชีพครูไปด้วย เพื่อเป็นขวัญกำลังใจให้แก่ครูโครงการคุรุทายาท โดยการจัดตั้งองค์กรขึ้นในสหวิทยาลัย หรือมหาวิทยาลัย คอยทำหน้าที่ประสานงานกับครูในโครงการนี้ เช่น เชิญมาสัมมนาเป็นครั้งคราว เพื่อแลกเปลี่ยน และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เขาเหล่านั้นประสบมา ส่งเอกสารและวารสารต่าง ๆ ให้แก่เขาเหล่านั้น มีการเยี่ยมเยียน ติดตามอย่างใกล้ชิด รวมทั้งคอยให้คำแนะนำช่วยเหลือเมื่อเขามีปัญหา ดังที่ ไพฑูรย์ สินดารัตน์ (อ้างถึงใน ประไพศรี ตยานันท์, 2533) ได้กล่าวไว้ว่า ครูเหล่านี้แม้จะเป็นคนดี มีอุดมคติ เมื่อ ไปทำงานแล้วก็อาจจะเจอปัญหาที่ต้องการความช่วยเหลือ ถ้าเจอปัญหาที่ต้องการความช่วยเหลือโดยที่เขาไม่สามารถจะปรึกษาใครได้ อาจจะทำให้เขาเกิดความท้อถอยอุดมการณ์ต่าง ๆ ที่มีอาจจะทำให้เขาเกิดความท้อถอย อุดมการณ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ อาจจะหมดสิ้นไปได้ ดังนั้นองค์กรสำหรับติดตาม ช่วยเหลือ จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องมี

จะเห็นได้ว่าโครงการคุรุทายาทเป็นการสรรหาบุคคลที่มีคุณลักษณะที่สำคัญหลายประการไม่ว่าจะเป็นผลการเรียนดี มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพครู รักและศรัทธาในอาชีพครูและมีความต้องการที่จะเข้ามาประกอบอาชีพครู นอกจากนี้ในระหว่างการศึกษาจะมีการจัดอบรม และดูแลนักศึกษาโครงการคุรุทายาทอย่างใกล้ชิดในแต่ละสถาบัน โดยการให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเสริม ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการผลิตครู เพราะจะช่วยให้นักศึกษามีสมรรถภาพครบทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านเทคนิควิธี และด้านคุณลักษณะ เพื่อช่วยให้การผลิตครูมีคุณภาพและคุณลักษณะที่เหมาะสม สถาบันผลิตครูจะต้องดำเนินงานและพัฒนาประสบการณ์วิชาชีพครูเสริมให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นเพื่อปรับปรุงคุณภาพของครูในโครงการคุรุทายาทให้เป็นครูที่ดีที่สมบูรณ์พร้อมสมดังเจตนารมณ์ของโครงการ

ข้อเสนอแนะ

1. ในการนำประสบการณ์วิชาชีพครูเสริม ควรเน้นการฝึกสมรรถภาพด้านคุณลักษณะให้มาก ควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการเลือกประสบการณ์หรือ

กิจกรรมในการฝึกอบรมและเน้นการปฏิบัติจริง สถาบันผลิตครูควรมีการนิเทศและติดตามผล นักศึกษาโครงการครูทายาทที่สำเร็จการศึกษาและออกไปทำงานได้อย่างต่อเนื่อง

2. เพื่อเป็นแนวทางนำไปแก้ไขปัญหาในด้านการขาดแคลนบุคลากรงบประมาณ และระยะเวลาในการฝึกอบรม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. เปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานและทัศนคติต่อวิชาชีพครูระหว่างบัณฑิตที่สำเร็จ การศึกษาจากโครงการครูทายาทกับบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากโครงการปกติ
2. ควรมีการศึกษาพฤติกรรมของครูโครงการครูทายาทตามเกณฑ์มาตรฐาน วิชาชีพครู ในทัศนะของครูและผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกรมอื่น ๆ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย